

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **KOMISJI SPRAW ZAGRANICZNYCH**
(NR 116)
z dnia 16 lipca 2026 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji Spraw Zagranicznych (nr 116)

16 lipca 2026 r.

Komisja Spraw Zagranicznych, obradująca pod przewodnictwem poseł **Anny Wojciechowskiej (KO)**, zastępcy przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2025 r. (druk nr 2752) w zakresie działania Komisji.

W posiedzeniu udział wziął: **Jarosław Borowski** p.o. dyrektor Departamentu Finansów i Spraw Publicznych Najwyższej Izby Kontroli.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Marta Artymińska** i **Bartosz Bąk** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł **Anna Wojciechowska (KO)**:

Dzień dobry. Otwieram posiedzenie Komisji Spraw Zagranicznych.

Na podstawie listy obecności stwierdzam kworum

Witam panie posłanki i panów posłów oraz pana Jarosława Borowskiego, dyrektora Departamentu Finansów i Spraw Publicznych Najwyższej Izby Kontroli, a także pozostałe osoby biorące udział w posiedzeniu.

Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia obejmuje rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2025 r. (druk nr 2752) w zakresie działania Komisji. Czy są jakieś uwagi do porządku obrad? Nie widzę. Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę pana Jarosława Borowskiego, pełniącego obowiązki dyrektora Departamentu Finansów i Spraw Publicznych Najwyższej Izby Kontroli, o krótkie przedstawienie sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2025 r. (druk nr 2752) w zakresie działania Komisji. Bardzo proszę.

Pełniący obowiązki dyrektor Departamentu Finansów i Spraw Publicznych Najwyższej Izby Kontroli **Jarosław Borowski**:

Dziękuję bardzo.

Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, prezes Najwyższej Izby Kontroli skierował do marszałka Sejmu sprawozdanie z działalności Najwyższej Izby Kontroli za rok 2025. Dokument ten składa się z trzech rozdziałów, w których przedstawiono pełen zakres działalności NIK, to jest działalność kontrolną i jej rezultaty, współpracę NIK z Sejmem, instytucjami państwowymi i dialog ze społeczeństwem, współpracę z partnerami zagranicznymi oraz kwestie związane z organizacją i budżetem Najwyższej Izby Kontroli.

W ubiegłym roku Najwyższa Izba Kontroli zrealizowała prawie 1500 kontroli jednostkowych. Zamykały się one w 168 tematach ogólnych. W wyniku kontroli sformułowano 5,5 tys. wniosków pokontrolnych. Poziom ich realizacji sięgnął 87% – tu jest wzrost tego wskaźnika w stosunku do roku poprzedniego, kiedy to wynosił on ponad 70%.

Jeśli chodzi o działalność NIK w zakresie właściwości Wysokiej Komisji, to oczywiście Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę wykonania budżetu państwa w zakresie części 45 – Sprawy zagraniczne. W ubiegłym roku, czyli w 2025 r., przedstawione zostały wyniki za rok poprzedni. Tam ocena była pozytywna. Niedawno przedstawione zostały wyniki kontroli za rok 2025. Tu była ocena w formie opisowej i Wysoka Komisja miała okazję wysłuchać stanowiska i prezentacji wyników kontroli za rok ubiegły. Jeśli chodzi o pozostałą działalność kontrolną, NIK przeprowadziła kontrolę realizacji „Wieloletniego programu współpracy rozwojowej 2021–2030. Solidarność dla rozwoju”. Kontrolą objęto działania ministra

spraw zagranicznych, ministra nauki i szkolnictwa wyższego oraz podmiotów wykonujących zadania zlecone w realizacji programu współpracy rozwojowej. Tutaj stwierdzono, że minister spraw zagranicznych zapewnił koordynację i finansowanie działań, jednak nie zrealizował kluczowych założeń programu, w szczególności nie opracował strategii dla państw priorytetowych odbiorców pomocy ani nie prowadził ewaluacji pomocy. W ramach konkursu „Polska pomoc rozwojowa” przyznano dotację o wartości ponad 7 mln zł z naruszeniem procedur i zasad uczciwej konkurencji. Kontrola wykazała także nieprawidłowości w działalności Fundacji Solidarności Międzynarodowej.

NIK przeprowadziła również kontrolę doraźną „Zarządzanie przez ministra spraw zagranicznych nieruchomościami wykorzystywanymi przez podległe placówki zagraniczne ze szczególnym uwzględnieniem zapewnienia warunków lokalowych urzędów konsularnych”. To była kontrola podjęta w wyniku sugestii sformułowanych przez Wysoką Komisję. W wyniku tej kontroli stwierdzono, że minister spraw zagranicznych na ogół prawidłowo i rzetelnie realizował zadania związane z zarządzaniem nieruchomościami. Niemniej brak było jednolitej bazy wszystkich nieruchomości zarządzanych przez ministra, co zdaniem NIK utrudniało kompleksowe zarządzanie nimi. NIK stwierdziła także, że system planowania, jeżeli chodzi o nieruchomości przeznaczone do pozyskania lub sprzedaży, nie jest spójny, jest mało czytelny i mało przejrzysty. NIK zwróciła również uwagę na długotrwały i czasochłonny proces sprzedaży niewykorzystanych nieruchomości, uznanych za zbędne.

W ubiegłym roku została również przeprowadzona kontrola planowa dotycząca działań państwa w obszarze migracji. Natomiast, biorąc pod uwagę, że trwa jeszcze cały czas proces odwoławczy, wyniki tej kontroli zostaną państwu przekazane po zakończeniu tego procesu.

Aktualnie NIK realizuje kontrolę finansowania zadań publicznych w zakresie wspierania Polonii i Polaków za granicą. Ten temat kontroli również wiąże się ze wskazaniem Wysokiej Komisji. Badaniem objęto Fundację „Pomoc Polakom na Wschodzie”, Fundację Wolność i Demokracja, Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”, a także badane jest Ministerstwo Spraw Zagranicznych i czterech realizatorów zadań udzielonych przez operatorów.

Dziękuję za uwagę i uprzejmie proszę o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania.

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Bardzo dziękuję.

Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Bardzo proszę, pan poseł Dziedziczak.

Poseł Jan Michał Dziedziczak (PiS):

Bardzo dziękuję.

Szanowna pani przewodnicząca, szanowni państwo, oczywiście witamy naszego gościa z Najwyższej Izby Kontroli. Chciałbym zapytać o to, co postulowała nasza Komisja, a co nie zostało zrealizowane. Czy zechce pan wymienić i uzasadnić, dlaczego nie podjęliście państwo ewentualnej kontroli?

I jeszcze jedno pytanie. Dziękując za podjęcie kontroli w tych trzech podmiotach będących operatorami środków polonijnych w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, chciałbym zapytać, jakie jest stanowisko Najwyższej Izby Kontroli, jeśli chodzi o kontrolę nad działaniami Senatu. Jak państwo wiedzą, Senat dysponuje wielomilionowymi środkami przeznaczonymi na działania polonijne, dofinansowuje organizacje polonijne, prowadzi de facto politykę polonijną państwa polskiego. Czy prawdą jest, że Najwyższa Izba Kontroli nie może kontrolować Senatu? Czy prawdą jest, że doprowadzono do takiej sytuacji, że podmiot realizujący władzę ustawodawczą wykonuje w praktyce zadania władzy wykonawczej, a dodatkowo ma gwarancję, że Najwyższa Izba Kontroli nie będzie mogła kontrolować go w tym zakresie? Chyba że – uwaga, jest taki zapis – Senat sam zleci kontrolę samego siebie. Tym samym inne izby, w tym my jako Sejm – jako izba niższa parlamentu, sprawująca władzę ustawodawczo-kontrolną – nie mamy takiej możliwości, chyba że zdecydowalibyśmy o tym w drodze uchwały na posiedzeniu plenarnym całej izby. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Bardzo dziękuję.

Bardzo proszę, pan poseł Sellin.

Posel Jarosław Sellin (PiS):

Panie dyrektorze, wspominał pan, że jeśli chodzi o „Wieloletni program współpracy rozwojowej 2021–2030. Solidarność dla rozwoju” – to jest ten program, którym Polska wspiera różne kraje w potrzebie, rozsiane na całym świecie – za rok 2025, mieliście krytyczne uwagi dotyczące uzasadniania celu przeznaczania środków państwa polskiego na poszczególne punkty tego programu i że mieliście też krytyczne uwagi dotyczące tego, że nie było ewaluacji, oceny tego programu przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Czy Ministerstwo Spraw Zagranicznych wskutek tych krytycznych uwag NIK wyciągnęło jakieś wnioski i jeśli tak – jakie?

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę, panie dyrektorze, o odpowiedź.

Pełniący obowiązki dyrektor departamentu NIK Jarosław Borowski:

Dziękuję bardzo za te pytania. Jeśli chodzi o propozycje, które zostały tu sformułowane przez Wysoką Komisję, pierwsza dotyczyła, według moich informacji, kontroli procesu wydawania wiz i tzw. outsourcingu wizowego, czyli korzystania przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych z usług pośrednictwa firm zajmujących się przygotowaniem wniosków wizowych. W 2023 r. była realizowana taka kontrola, w związku z tym ona nie została tutaj podjęta z uwagi na krótki odstęp między jedną kontrolą a drugą.

Druga to była kontrola rozwiązań stosowanych przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych w zakresie warunków pracy, bezpieczeństwa, zabezpieczenia socjalnego i wynagradzania członków służby zagranicznej oraz innych pracowników polskich placówek zagranicznych wykonujących swoje zadania w strefach konfliktów lub obszarach szczególnego zagrożenia, kontrola mechanizmów zabezpieczających interesy tych osób w sytuacji rozwiązania umów o pracę z powodu ustania lub ograniczenia działalności wyżej wymienionych placówek. W zakresie tej kontroli temat nie został podjęty z uwagi na analizę ryzyk w poszczególnych obszarach, którymi zajmuje się Najwyższa Izba Kontroli. Biorąc pod uwagę to, że również w ostatnim czasie były kontrole związane ze służbą zagraniczną, także realizowane przez NIK, takie szersze, bardziej przekrojowe, to zagadnienie być może, gdyby było zgłoszone wcześniej, można byłoby ująć w ramach tej kontroli przekrojowej. Natomiast w sytuacji, kiedy NIK przeprowadza w okresie poprzedzającym takie szersze kontrole, to zazwyczaj nie ponawia kontroli o podobnym zakresie czy o zakresie węższym.

Natomiast w propozycjach, które były tutaj sformułowane w kontekście kontroli dotyczącej czy to Polonii, czy zarządzania nieruchomościami – te sugestie zostały zrealizowane.

Co do pytania dotyczącego możliwości kontroli Senatu – to potwierdzę to stanowisko. Izba utrzymuje je od lat, ale wynika ono po prostu z treści przepisów ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli, konkretnie art. 4, który dopuszcza możliwość kontroli Kancelarii Senatu, natomiast nie dopuszcza możliwości kontroli organów Senatu, czyli marszałka Senatu, Prezydium Senatu. Jeżeli więc działalność merytoryczna jest realizowana przez organy Senatu, wówczas Najwyższa Izba Kontroli ma możliwość zbadania wyłącznie jakichś kwestii technicznych, które realizuje Kancelaria Senatu. Nie ma natomiast możliwości oceny merytorycznej działalności, badania zasadności konkretnych decyzji, legalności itd. Wykracza to poza mandat. Zresztą muszę powiedzieć, że także przy kontrolach wykonania budżetu państwa czasami dochodzi do dyskusji na przykład między NIK i Kancelarią Senatu, czy my zbyt daleko nie wykraczamy poza to rozgraniczenie kompetencji w odniesieniu do Kancelarii Senatu i w odniesieniu przykładowo do marszałka Senatu czy Prezydium Senatu.

Biorąc to pod uwagę, oczywiście NIK stoi na stanowisku, że ten zakres dotyczący Kancelarii Senatu jest klarowny i te rzeczy, które są realizacją zadań kancelarii, badać możemy. Na przykład w ostatniej kontroli budżetowej też były tu rozstrzygnięcia w tym zakresie, żeby potwierdzić stanowisko. Tu wypowiedziało się Kolegium NIK. Natomiast rzeczywiście respektują ten rozdział kompetencji.

Jeśli chodzi o pytanie pana posła Sellina dotyczące kontroli wieloletniego programu współpracy rozwojowej, status Najwyższej Izby Kontroli w kontekście oceny wykonania wniosków jest taki, że ustawa przewiduje uzyskanie informacji o sposobie realizacji wniosków przez ministerstwo nie wcześniej niż w ciągu 14 dni od przesłania wystąpienia pokontrolnego, tego już ostatecznego. Izba standardowo z tych kompetencji korzysta i przekazując wystąpienie pokontrolne, żąda przekazania takich informacji. Takie informacje w tym kontekście zostały

przekazane przez ministra spraw zagranicznych. Wynika z nich deklaracja realizacji wniosków, które służyły wyeliminowaniu nieprawidłowości stwierdzonych w tej kontroli. Natomiast nie umiem potwierdzić, czy te wnioski zostały zrealizowane. Po prostu przy tym wyposażeniu w kompetencje Najwyższej Izby Kontroli należałoby ponownie przeprowadzić kontrolę w tym zakresie, żeby mieć informację pewną i zweryfikowaną. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Dziękuję bardzo.

Czy są jeszcze jakieś pytania? Dziękuję. Zamykam dyskusję.

Czy wobec tego jest sprzeciw wobec pozytywnego zaopiniowania sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2025 r. w zakresie działania Komisji? Nie widzę sprzeciwu. Stwierdzam, że Komisja pozytywnie zaopiniowała sprawozdanie z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2025 r. w zakresie działania Komisji. Informuję, że na tym porządek obrad został wyczerpany.

Zamykam posiedzenie Komisji. Bardzo państwu dziękuję.